

וכי תעשה בן בקר עולה או זבח לפלא נדר או שלמים לח' (ט"ו ח').

ראה מה שכתב הנצי"ב זצ"ל בספרו העמק-דבר, בדקדוק לשון הבתוב, ועי' בסוף דבריו, שלמד מכאן שדרך להביא תודה פר, משום שמרובה באכילה, כדי שיסופר הנס ברבים וכו', והיינו דאיתא בתענית דף כ"ג הביאו לי פר הודאה, משמע שהיה מנהג ידוע להביא על הודאה פר, עכ"ד.

וראה בפ' בחוקותי, על הפסוק ונתתי גשמיכם בעתם, שהארכנו הרבה, בביאור השמועה במסכת תענית.

כי דבר ח' בזה ואת מצותו הפר הכרת תכרת הנפש החיא עונה בה (ט"ו ל"א).

פסוק זה הביא הרמב"ם בפ"ח מהל' תשובה ה"ה, וזה לשונו שם: הנקמה, שאין נקמה גדולה ממנה, שתכרת הנפש ולא תזכה לאותן החיים, שנא', הכרת תכרת הנפש ההיא עונה בה, וזה האבדון, הוא שקורין אותו הנביאים, דרך משל, באר שחת, ואבדון, ותסתה, ועלוקה, וכל לשון כלייה והשחתה קוראין לו, לפי שהיא הכלייה שאין אחריה תקומה, וההפסד שאינו חוזר לעולם, [וראה עוד בהקדמת הרמב"ם לפיה"מ פ' חלק, מה שכתב בביאור ענין כרת, ובספר המצוות שורש י"ד].

והנה איתא בגמ' סנהדרין דף צ' ע"ב: הכרת תכרת — הכרת בעוה"ז, תכרת לעוה"ב, דברי רע"ק, אמר לו ר' ישמעאל וכו', הכרת תכרת, דברה תורה כלשון בני אדם, בין ר' ישמעאל ובין רע"ק, "עוונה בה" מאי עבדי ביה, לכדתניא, יכול אפי' עשה תשובה, ת"ל, עוונה בה, לא אמרתי, אלא בזמן שעוונה בה עי"ש. ופסק הרמב"ם כרע"ק, כמ"ש בריש פ"ח מהל' תשובה: וזהו כרת הכתובה בתורה, שנא', הכרת תכרת הנפש ההיא, מפי השמועה למדו, הכרת בעוה"ז תכרת לעוה"ב, כלומר, שאותה הנפש שפירשה מן הגוף בעוה"ז, אינה זוכה לחיי העוה"ב, אלא גם מן העוה"ב נכרתת. ברם מאי דמסיים הגמ', ד"עוונה בה", בא למעט בזמן שעשה תשובה, הנה מדקדוק לשונו של הרמב"ם בהל' ה' שהזכרנו, נראה, שהוא מפרש ד"עוונה בה" מוסב ג"כ לענין כרת דעוה"ב, ואמנם, כן מבואר בתלמודא דמערבא פ"ק דפיאה ה"א: הכרת תכרת הנפש ההיא עוונה בה — מה ת"ל עוונה בה, מלמד שהנפש נכרתת ועוונה בה עי"ש, הרי דמוקים לה לענין כרת דעוה"ב, ועי' בהגהות יפה-עינים למס' סנהדרין שם, מה שכתב בזה.

פרשת קרח

ויקח קורח וגו' ואון בן פלת בני ראובן (ט"ז א').

נראה לי כי פלת שם אמו של און, והיא היתה משבט ראובן, ואביו משבט אחר, נקרא על שם אמו, מפני שהיא גידלתו, (ומצינו כעין זה הרבה בכתובים שהבן מתיחס אחר

האם בזמן שאין לו אב). ונתעוררתי לזה, מפני שלא מצינו בתורה בין משפחות שבט ראובן שמו של און בן פלת, דנראה מזה כי באמת לא התיחס אחר שבטו של ראובן, דאביו משבט אחר היה, ורק אמו משבט ראובן, וק"ל דמשפחת אב קרויה משפחה, משפחת אם אינה קרויה משפחה (בבא בתרא ק"ט ע"ב).

ואמנם בפ' פינחס כשמונה את משפחות הראובני, מזכיר את דתן ואבירם. ואילו און בן פלת לא הזכר שם.

וקחו איש מחתתו ונתתם עליהם קטורת וחקרבתם לפני ה' איש מחתתו חמשים ומאתים מחתות ואתה ואתרן איש מחתתו (ט"ז י"ז).

נראה, דלפיכך הציע משה, שיחנו חמשים ומאתים האיש קטורת במחתותיהם, לפי שאמר הכתוב, בעגין מצות עשיית הקטורת: קח לך סמים נטף ושחלת וחלבנה סמים ולבונה זכה וגו', ועשית אותה קטורת וגו' (שמות ל' ל"ד—ל"ה), ופירוש לשון זה, הוא "להנאתך ולטובתך", כמו שפירש רש"י בתחילת פרשת לך לך: להנאתך ולטובתך עיי"ש, וה"נ דכתיב קח לך, ר"ל שיהא הקטורת להנאתו ולטובתו של משה, ולכן השתמש בה בעת מחלוקתו של קורח, להוכיח שכל אשר עשה, בשליחותו של מקום ובציווי עשה, (ועי' בגמ' יומא דף ג' ע"ב: קח לך — משלך וכו', דברי רבי יאשיה).

ויאמר משה בזאת תדעון כי ה' שלחני לעשות את כל המעשים האלה כי לא מלבי (ט"ז כ"ח).

אונקלוס מתרגם, כי לא מלבי — ארי לא מרעותי.

ונראה הכוונה בזה, דודאי משה לא היה צריך לומר להם, דהמעשים אשר עשה לא עשאו מדעת עצמו, מבלי רצון ה', אלא משה כך אמר "בזאת תדעון כי ה' שלחני לעשות את כל המעשים האלה", שלא יאמרו שהיו המעשים מתוך התעוררות לבו של משה, ורק אח"כ הסכימה אליו דעת עליונה, בבחינת "צדיק גזור, והקב"ה מקיים", אלא שכל המעשים שעשה, באו מאתערוטא דלעילא, והיתה מצות ה' על משה לעשותן, ובשליחותו עשה את כל המעשים. וזהו שתרגם אונקלוס "כי לא מלבי — ארי לא מרעותי", כלומר, לא בשביל מלוי רצוני עשה ה' את כל המעשים, אלא הוא אשר שלחני, וברצוני עשיתי את אשר עשיתי.

וזהו גם הפירוש במה שאמור בפסוק הבא: אם כמות כל האדם ימותון אלה וגו', לא ה' שלחני. דהנה העולם מקשין, איך יוציא משה רבינו מפיו, שיתכן לפקפק בהימנותו, ולתת מקום במחשבת הלב, כי לא ה' שלחו. אכן נראה, דזה ודאי שעשה הכל ברצונו של מקום, אלא דהכי קאמר משה, דאם כמות כל האדם ימותון אלה, יתברר כי רק בשביל למלא אחר רצונו של משה, הסכים אתו הקב"ה, וקיים את אשר גזר משה, אבל לא שהיה רצון מאת ה' לעשות אלו המעשים. אולם "משה אמת ותורתו אמת", כי הכל עשה בשליחותו וברצונו של המקום. ברוך הוא.